

Sygn. akt III Ca 675/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2013r.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, Wydział III Cywilny Odwoławczy w składzie

następującym:

Przewodniczący - Sędzia: SO Zofia Klisiewicz

Sędzia SO Agnieszka Skrzekut

Sędzia SO Katarzyna Kwilosz – Babiś (sprawozdawca)

Protokolant: prot. sąd. Ewelina Konieczny

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2013r. w Nowym Sączu

na rozprawie

sprawy z powództwa J. K. i K. K.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Sączu

z dnia 11 marca 2013r., sygn. akt I C 1940/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że :

- w pkt II. kwotę 1923 zł (jeden tysiąc, dziewięćset dwadzieścia trzy złote) zastępuje kwotą 1360 zł (jeden tysiąc, trzysta sześćdziesiąt złotych),

- dodaje pkt II a o treści: „w pozostałej części powództwo oddala”,

2. w pozostałym zakresie apelację oddala,

3. koszty postępowania apelacyjnego między stronami wzajemnie znosi,

Sygn. akt III Ca 675/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11.03.2013 r. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu umorzył postępowanie co do kwoty 1.640 zł wraz z ustawowymi odsetkami (pkt I sentencji), zasądził od strony pozwanej na rzecz powodów J. K. i K. K. solidarnie kwotę 1.923 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14.02.2009 r. do dnia zapłaty (pkt II sentencji), koszty procesu między stronami wzajemnie zniósł (pkt III sentencji).

W dniu 6.02.2008 r. w miejscowości L.o godz. 6.15 miał miejsce wypadek drogowy, w której brał udział samochód należący do powodów tj. samochód marki P. (...)o nr rej. (...). Samochód kierował znajomy powodów – R. S., który nie widząc jadącego przed nim ciągnika marki U. (...)o nr rej. (...)z przyczepą jednoosiową, a którym kierował F. Z., najechał na tył przyczepy, na skutek czego uszkodzeniu uległ samochód powodów. Samochód powodów został całkowicie zniszczony. Do wypadku doszło wcześniej rano na nieoświetlonym fragmencie drogi, gdy jeszcze było ciemno. Przyczyną wypadku było niezgodne z warunkami technicznymi pojazdów oświetlenie przyczepy przyczepionej do ciągnika kierowanego przez F. Z.. Uniemożliwiło to dostrzeżenie przyczepy na jezdni w odległości, która by pozwalała na wykonanie skutecznego manewru obronnego. Przyczepa poruszająca się za ciągnikiem dla samochodu R. S.zasłaniała w znacznym stopniu oświetlenie tylnej części traktora i zamontowanego na nim niezgodnie z przepisami odblaskowego trójkąta ostrzegawczego. Przyczepa nie posiadała żadnych znaków odblaskowych wymaganych przepisami. Miało to zasadnicze znaczenie dla zauważenia i zidentyfikowania zespołu pojazdów, w tym przyczepy i rozpoczęcia w odpowiedniej odległości działań obronnych, szczególnie w przypadku braku oświetlenia aktywnego przez przypaloną żarówkę świateł pozycyjnych. Prawa żarówka w tylnych światłach pozycyjnych przyczepy nie działała. Brak było w przyczepie urządzeń odblaskowych. Nie była też ona zarejestrowana, co wykluczało potwierdzenie prawidłowości oświetlenia tylnej części przyczepy i boków przyczepy. R. S.za pomocą świateł mijania mógł oświetlić tylną część przyczepy w taki sposób, aby mógł ja zauważyć w odległości 19 metrów od przyczepy. Ta odległość uniemożliwiała mu uniknięcie kolizji. Postępowanie przygotowawcze prowadzone przez Prokuraturę Rejonową w D. zostało umorzone z powodu braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa. Powodowie składali do strony pozwanej wnioski o przeprowadzenie postępowania likwidacyjnego oraz domagali się zapłaty kwoty 3.563 zł, w tym kwoty 3.000 zł za utratę samochodu oraz kwoty 563 zł tytułem opłacenia składek OC. Ostatecznie odmówiono wypłaty jakichkolwiek roszczeń, a to z uwagi na brak przyjęcia odpowiedzialności za szkodę wskazując, iż nie został ustalony sprawca szkody. Szkodę Ubezpieczyciel ustalił na kwotę 1.360 zł. Wskazał również, iż roszczenie powodów uległo przedawnieniu. Powodowie posiadali umowę ubezpieczenia OC samochodu, który na skutek zdarzenia uległ zniszczeniu. Zapłacili składki na poczet umowy w wysokości 563 zł za okres od dnia 24.05.2008 r. do dnia 24.05.2009 r. Powodowie na rozprawie w dniu 5.03.2013 r. cofnęli pozew w zakresie zasądzenia kwoty 1.640 zł wraz ze zrzeczeniem się roszczenia.

Sąd Rejonowy powołał się na art. 805 § 1 k.c., art. 822 § 1 k.c.i wskazał, iż podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego (...) S.A. stanowi umowa OC zawarta z F. Z., który był sprawcą wypadku.

W niniejszej sprawie pomiędzy stronami bezspornym było, iż szkoda na pojeździe powodów była całkowita. Ubezpieczyciel przyznał, iż szkoda materialna jaką powodowie ponieśli na skutek zdarzenia z dnia 6.02.2008 r. w postaci utraty samochodu stanowiła kwotę 1.360 zł i takiej kwoty powodowie z tego tytułu dochodzili w niniejszym postępowaniu, niesporna była także kwota 563 zł z tytułu uiszczonych przez powodów składek na poczet ubezpieczenia OC utraconego pojazdu.

Sąd Rejonowy wskazał, iż odpowiedzialność strony pozwanej za zaistniałe zdarzenie jako ubezpieczyciela sprawy została ustalona w 2010 r. w sprawie I C 547/09 na podstawie opinii biegłego, zatem nawet gdyby przyjąć 3 – letni termin przedawnienia to winien być on liczony od 2010r., wtedy bowiem ustalona została osoba dłużnika. W ocenie Sądu Rejonowego powodowie mieli obowiązek uregulować składki ubezpieczenia OC za okres od dnia 24.05.2008 r. do dnia 24.05.2009 r., pomimo tego, iż na skutek wypadku samochód powodów nie nadawał się do użytku. O odsetkach Sąd Rejonowy orzekł na zasadzie art. 817 § 1 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c.

Powyższy wyrok zaskarżyła strona pozwana apelacją, w której zarzuciła naruszenie:

- art. 233 § 1 k.p.c., które miało wpływ na wynik sprawy poprzez dowolną ocenę dowodów, nie znajdującą uzasadnienia w zebranych w sprawie materiale dowodowym,

- art. 442¹ § 1 i § 2 k.c. przez ustalenie, iż w przedmiotowej sprawie roszczenie powodów o wypłatę odszkodowania za uszkodzony samochód w wyniku zdarzenia z dnia 6.02.2008 r. nie uległo przedawnieniu,

- art. 34 pkt 3, art. 28 ust.1 i art. 33 ustawy z dnia 23.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz art. 819 § 1 k.c. – przez zasądzenie zwrotu należnej składki oraz nie uwzględnienie zarzutu przedawnienia.

Wskazując na powyższe zarzuty apelująca strona pozwana wniosła o zmianę wyroku w pkt II i oddalenie powództwa, zmianę wyroku w pkt III i zasądzenie kosztów procesu – w tym kosztów zastępstwa procesowego stosownie do wyniku procesu i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie częściowo.

Na wstępie wskazać należy, iż w niniejszej sprawie nie zachodzą uchybienia, które Sąd Okręgowy bierze pod rozważę z urzędu, a skutkiem których byłyby nieważność postępowania. Sąd Okręgowy przyjmuje za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sad Rejonowy, albowiem jednoznacznie wynikają z zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Należy podkreślić, że z treści apelacji jednoznacznie wynika, że apelujący nie kwestionuje prawidłowości ustaleń faktycznych Sądu co do przebiegu i przyczyn wypadku a jedynie ocenę prawną kwestii przedawnienia oraz związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy kolizją drogową a faktem uiszczeniem składki OC po wypadku. W związku z powyższym niezrozumiały jest postawiony na wstępie apelacji zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. „poprzez dowolną ocenę dowodów, nie znajdującą uzasadnienia w zebranych w sprawie materiale dowodowym”. Zarzut ten nie został w sposób prawidłowy i dostateczny wywiedziony w uzasadnieniu apelacji i jako taki jest nieskuteczny.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut apelujących, iż roszczenie powódki uległo przedawnieniu. Istotnie zakładając, że w niniejszej sprawie miałby zastosowanie trzyletni termin przedawnienia należałoby przedmiotowy zarzut uznać za zasadny. Powodowie znali osobę sprawcy wypadku i jeszcze przed wydaniem opinii w sprawie I C 547/09 kierowali do strony pozwanej roszczenia odszkodowawcze. W niniejszej sprawie jednakże są podstawy do przyjęcia 20-letniego terminu przedawnienia. Zgodnie z treścią art. 442 ¹ § 2 k.c. jeżeli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. O tym, że dany czyn jest zbrodnią lub występkiem decydują przepisy prawa karnego. W judykaturze wielokrotnie wypowiedziano pogląd, że dla stwierdzenia, iż roszczenie o naprawienie szkody wynikało ze zbrodni lub występku niezbędne jest ustalenie istnienia przedmiotowych i podmiotowych znamion zbrodni lub występku oznaczonych w prawie karnym (w tym winy sprawcy), ale imienne wskazanie sprawcy przestępstwa nie jest konieczne. Art. 442 § 2 k.c. nie uzależnia stosowania dłuższego terminu przedawnienia od skazania sprawcy za popełnienie przestępstwa. Stąd też nie stanowi przeszkody do uznania przez sąd cywilny czynu sprawcy szkody za przestępstwo to, że nie został on przez sąd karny uznany za winnego popełnienia przestępstwa. Sąd cywilny w takiej sytuacji samodzielnie ocenia, czy zachowanie sprawcy szkody (choćby nieustalonego) stanowiło przestępstwo, jeżeli jest to potrzebne do rozstrzygnięcia w sprawie cywilnej kwestii zasadności zarzutu przedawnienia roszczenia – por. uchwałę składu siedmiu sędziów z dnia 21 listopada 1967 r., III PZP 34/67, wyroki z dnia 21 listopada 2001 r., II UKN 633/00, OSNP 2003 nr 17, poz. 422; z dnia 25 stycznia 2002 r., II UKN 797/00, OSNP 2003 nr 22, poz. 548 oraz z dnia 13 października 2004 r., II UK 452/03, OSNP 2005 nr 7, poz. 99, z dnia 5 maja 2009, I PK 13/09. W ocenie Sądu Okręgowego pogląd ten w pełni znajduje zastosowanie również w sprawach dotyczących szkód z wypadków komunikacyjnych. Jak wynika z ustaleń faktycznych poczynionych w niniejszej sprawie sprawcą wypadku drogowego w dniu 6 lutego 2008r. był F. Z. a przyczyną wypadku było niezgodne z warunkami technicznymi pojazdów oświetlenie przyczepy przyczepionej do ciągnika, którym kierował F. Z., które uniemożliwiało dostrzeżenie przyczepy i jej zidentyfikowanie na jezdni w odległości umożliwiającej wykonanie skutecznego manewru obronnego przed wypadkiem hamowania lub omijania. Jak wynika z akt sprawy I C 547/09 tut. Sądu Okręgowego na skutek najechania pojazdu powodów prowadzonego przez R. S. na nieoświetloną przyczepę F. Z. doszło do jego całkowitego uszkodzenia oraz licznych obrażeń ciała dwóch z czterech osób, które nim podróżowały. R. S. został przewieziony do Szpitala w D., gdzie przebywał 7 dni. Stwierdzono

u niego otwarte złamanie prawego wyrostka łokciowego oraz ogólne potłuczenia. Nosił on przez ok. 2 miesiące gips. A. S. została przewieziona do Szpitala w T. z rozpoznaniem urazu głowy z wstrząśnieniem mózgu, złamaniem podstawy przedniego dołu czaszki, złamaniem potylicznym po lewej stronie, ścian przyśrodkowej oczodołu lewego i prawego, zatoki szczękowej prawej, ranami twarzoczaszki po stronie prawej. W szpitalu powódka przebywała do 21.02.2008 r. Naruszenie zasad ruchu drogowego prowadzące do wypadku i poważnych obrażeń stanowi występki z art. 177 k.c. W myśl tego przepisu kto, naruszając, chociażby nieumyślnie, zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, powoduje nieumyślnie wypadek, w którym inna osoba odniosła obrażenia ciała określone w art. 157 § 1 k.k. (tj. naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia, inny niż określony w art. 156 § 1 tj. dłuższy niż 7 dni – zob. art. 157 § 2 k.k.), podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. Należy podkreślić, że w okolicznościach sprawy brak takich, które wykluczały winę sprawcy a tym samym istnienie przestępstwa. Ciągnikiem kierowała osoba pełnoletnia i poczytalna. Rozmiar szkód wyklucza także możliwość przyjęcia znikomej społecznej szkodliwości czynu.

Jako zasadny natomiast Sąd Okręgowy uznał zarzut apelacji dotyczący braku związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy wypadkiem drogowym z dnia 6 lutego 2008r a faktem opłacenia składki OC za okres od 24 maja 2008 do 24 maja 2009r. Sąd Rejonowy bezzasadnie przyjął, że są podstawy do zasądzenia od strony pozwanej na rzecz powodów kwoty 563 zł. Należy przypomnieć, że związek przyczynowy zachodzi tylko wtedy, gdy w zestawie wszystkich przyczyn i skutków mamy do czynienia jedynie z takimi przyczynami, które normalnie powodują określone skutki. Dla przyjęcia istnienia związku przyczynowego nie jest wystarczające stwierdzenie istnienia związku przyczynowego jako takiego. Wymagane bowiem jest też stwierdzenie - co należy do sądu - że chodzi o następstwa normalne tj. oczekiwane w zwykłej kolejności rzeczy, typowe według stanu wiedzy o związkach przyczynowych towarzyszących różnym zjawiskom, nie będące rezultatem jakiegoś wyjątkowego zbiegu okoliczności (Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga Trzecia. Zobowiązania pod red. G. Bieńka, wydanie 6, Warszawa 2005 r., str. 66).

W myśl przepisów ustawy z dnia 23.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych wszystkie pojazdy zarejestrowane muszą być ubezpieczone od odpowiedzialności OC a za szkodę powstałą w związku z ruchem pojazdu mechanicznego uważa się również szkodę powstałą podczas utrzymania, postoju lub garażowania. Zapłata składki OC przez powodów za okres po kolizji nie była konieczną konsekwencją wypadku drogowego, lecz skutkiem podjęcia przez powodów decyzji o niewyrejestrowaniu pojazdu. W ocenie Sądu Okręgowego brak jakiegokolwiek adekwatnego związku pomiędzy deliktem jakiego dopuścił się F. Z. (za skutki którego odpowiada strona pozwana) a szkodą w postaci kosztu składki na OC. Należy zauważyć, że Sąd Rejonowy – choć istnienie takiego związku przyjął - to swojej oceny w tej kwestii w ogóle nie uzasadnił.

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c.(pkt.1.), art. 385 k.p.c.(pkt.2.), i art. 100 k.p.c.(pkt.3.)

(...)